

PRIMERJAVA SLOVENSKI GRS NI V ŠKODO

PAVLE ŠEGULA

Gorska reševalna služba (Bergrettungsdiens — BRD) je bila v Avstriji ustanovljena konec preteklega stoletja. Danes ta organizacija deluje v sedmih deželah Avstrije: na Koroškem, Tirolskem, v Gornji Avstriji, na Salzburškem, Štajerskem, v Vorarlbergu in na območju Dunaja oziroma Spodnje Avstrije.

Vrhovni povezovalni organ je zvezno predsedstvo BRD s strokovnimi referenti oziroma podkomisijami. Imajo — podobno kot pri nas — zdravniško podkomisijo ter podkomisije za tehniko reševanja, za lavinske pse, plazove, zveze, opremo in letalsko reševanje. Močno so zastopani v Mednarodni komisiji za reševanje v gorah (IKAR), kjer imajo v predsedstvu kar dva člana. Stanje v organizaciji nam prikazuje preglednica 1.

Največ pa o organizaciji povedo podatki o akcijah. Nekaj najvažnejših navajam v preglednici 2. Zajeto je leto 1987.

V akcijah je sodelovalo 25 485 reševalcev, ki so za reševanje porabili 96 313 ur. Nadaljnjih 233 821 ur so vložili za dežuranje na gorskih poteh, smučiščih in za druge opravke.

Iz podrobnejših podatkov o dejavnosti lavinskih psov razberemo zanimiv podatek, da avstrijski BRD v večini deželnih organizacij uporablja za iskanje pogrešanih tudi v poletnih razmerah lavinske pse.

Statistika za leto 1987 pove, da so psi pripomogli pri najdbi treh živih in osem mrtvih oseb v zimskih ter dveh živih in treh mrtvih oseb v poletnih razmerah.*

V svoji letni predstavitvi se vodstvo BRD dotika tudi finančnih težav.

Kot problem navaja nepripravljenost avstrijskega socialnega zavarovanja, ki proti

* Na sodelovanje lavinskih psov v poletnih razmerah bi morda kazalo pomisliti tudi pri nas. Verjetno bi se obneslo zlasti v tistih postajah, ki imajo v skrbi obsežna gričevja in sredogorja, npr. postaja GRS Maribor za delo v prostranih gozdovih in samotah Pohorja.

Preglednica 1

Dežela (stanje 1987)	Postaje BRD	Reševalcev	Psov
Vorarlberg	31	842	21
Tirolska	93	3414	79
Salzburg	44	1377	43
Štajerska	52	1222	28
Gornja Avstrija	23	506	19
Koroška	17	670	38
Dunaj s Spodnjo Avstrijo	32	1050	1
Skupaj	292	9081	229

Preglednica 2

	Zimske akcije				Letne akcije				Slepe akcije	Skupaj
	gore	smučišča	plazovi	iskalne akcije	v kopni skali	v snegu in ledu	drugi gorski predeli	iskalne akcije		
Število akcij	304	4243	94	186	239	40	650	267	225	6248
Število vseh, ki jim je BRD pomagal	407	4083	92	176	267	57	580	219	—	5881
Domačini	165	1813	38	73	143	10	251	103	—	2596
Tujci	242	2270	54	103	124	47	329	116	—	3285
Brez poškodb	169	167	28	131	65	7	84	155	—	806
Poškodovani	215	3905	25	43	158	43	454	44	—	4887
Mrtvi	23	11	39	2	44	7	42	20	—	188

vsej logiki noče nič slišati, da bi krilo tiste stroške, ki zadevajo prvo oskrbo, reševanje in prevoz v gorah ponesrečenih članov — zavarovancev do prve zdravstvene ustanove v dolini.**

Denarna sredstva zbirajo reševalci BRD tudi z akcijo »podporni član«. Način tega dela je tak, da BRD angažira javnost in v stikih z njo ter svojimi podpornimi člani še dodatno širi misel na preventivo

** Slovenska GRS je to vprašanje v sodelovanju z ustreznimi dejavniki že uspešno rešila in nateleta na razumevanje.

ter ustvarja neposredne, prijateljske stike s svojim zaledjem. Tako zbrana sredstva pomenijo znaten delež proračuna.***

Ko bralec odloži poročilo o delu avstrijskega BRD, je po eni strani prepričan, da je to zanesljivo ena od najboljših gorskih reševalnih služb v Evropi, po drugi strani pa tudi, da naša GRS v Sloveniji v vsem enakovredno opravlja svoje poslanstvo na naših domačih tleh.

*** Komisija za GRS pri Planinski zvezi Slovenije je podobno vrst financiranja uvedla tudi na naših tleh.

VTISI IN NAPOTKI Z GORSKIH POTI TREH DEŽEL

TRIDESET VRHOV PRIJATELJSTVA

LOVRO SODJA

Pot prijateljstva — Wege der Freundschaft — Cime dell'amicizia. Kako plemenito zvone te besede! Pa vendar se sprašujem, ali smo v Sloveniji dovolj naredili za to, da bi popularizirali to mednarodno planinsko pot, po kateri je treba opraviti vzpone na 30 vrhov v Sloveniji, Koroški in Furlaniji-Juljski krajini, od najnižjega Ratitovca do najvišjega Grossglocknerja. V vpisnih knjigah, zlasti v Italiji in Avstriji, sem opazil, da se na vrhove Poti prijateljstva vzpenja zelo malo Slovencev. Ali so vzroki v dragih kočah v tujini, v nepoznavanju terena ali v bojazni pred neznanim? Mislim, da je vsakega malo. Res je, da se samo z opisi poti, ki so v trojezični knjižici, ne da povsem zadovoljivo pomagati; ti opisi so samo za orientacijo. Potrebni so še zemljevidi posameznega območja. Marsikatera koča je sedaj lažje dostopna (to je treba vedeti), saj so medtem zgradili nove ceste, potegnili in zavarovali nove direktne smeri, tudi časi za doseg cilja so sedaj velikokrat krajši.

V pomoč planincem želim nanizati nekaj podatkov o prehojenih poteh, po katerih sem (večinoma s sinom Dušanom) sredi avgusta opravil to naporno, toda lepo pot. Ker sem Pot prijateljstva začel že v sinovih rosnih letih najprej brez njega in ker mi Pot ni pomenila dirke za lovrikami in rekordi, temveč spoznavanje drugih dežel, ljudi in planin, se je časovno kar malo zavlekla. Zato bom del poti prehodil ponovno, da bo tudi sin spoznal celoten venec gorā treh dežel. Že sedaj pa lahko rečem, da mu je ta Pot pri 18 letih že dala mnoga spoznanja in praktična znanja, ki jih samo v šolskih klopeh ne moreš dobiti. Praktično je med drugim lahko preizkusil svoje znanje geologije, ki ga je kot tretješolec pridobil na

Srednji naravoslovni šoli v Ljubljani. (Moram priznati, da so imeli dobro profesoro, kajti marsikaj zanimivega mi je povedal. Očitno je znala zbuditi v učencih zanimanje za ta predmet. Kot vedno, interes za predmet najpogosteje zbudi dober učitelj. Z njim šola stoji — ali pade.)

DELNO ZASTAREL VODNIK

Italijanski vrhovi so nam nekako najbolj oddaljeni, meni pa najbolj sveži, ker sem jih prihranil za konec Poti prijateljstva. Na splošno za celotno območje Furlanije-Juljske krajine lahko rečem, da so že po natisu knjižice Italijani zgradili veliko novih asfaltnih cest, ki prihranijo marsikateri kilometer, s tem čas in tudi marsikatero liro za prenočišče, saj se pod 9000 lir za noč ne da spati na postelji (brez rjuh) v planinski koči in s priznanim popustom na planinsko izkaznico PZS. Težava je tudi v tem, ker naših enolončnic skoraj ne poznajo in se te redkokateri oskrbnik usmili z zelenjavno juho (zuppa di verdura). Običajna hrana, ki jo ponudijo — razne pastasutte, polenta in piščanci — pa je za izsušenega in preznojenega planinca neprimerna in za slovenski žep tudi predraga. Tudi do najbolj oddaljenega vrha te Poti, do Monte Peralbe nad Cima dell'Sappada, pa pridete z enim rezervoarjem bencina, če natočite bencin na zadnji črpalki v Podkorenu.

Pod Monte Peralbo (2694 m) pelje na višino 1800 metrov odlična asfaltirana cesta, ker je v bližini tudi izvir reke Piave (in ne samo polovična vozna pot, kakor navaja knjižica). Seveda greste lahko tudi peš iz Sappade, če imate čas. Do kočice Calvi je nato še slabo uro hoje po makadamski cesti. Od kočice Calvi (2160 m) do vrha Peralbe je eno uro in pol počasne hoje po normalni poti oziroma samo eno uro, če se povzpnete na vrh po direktni